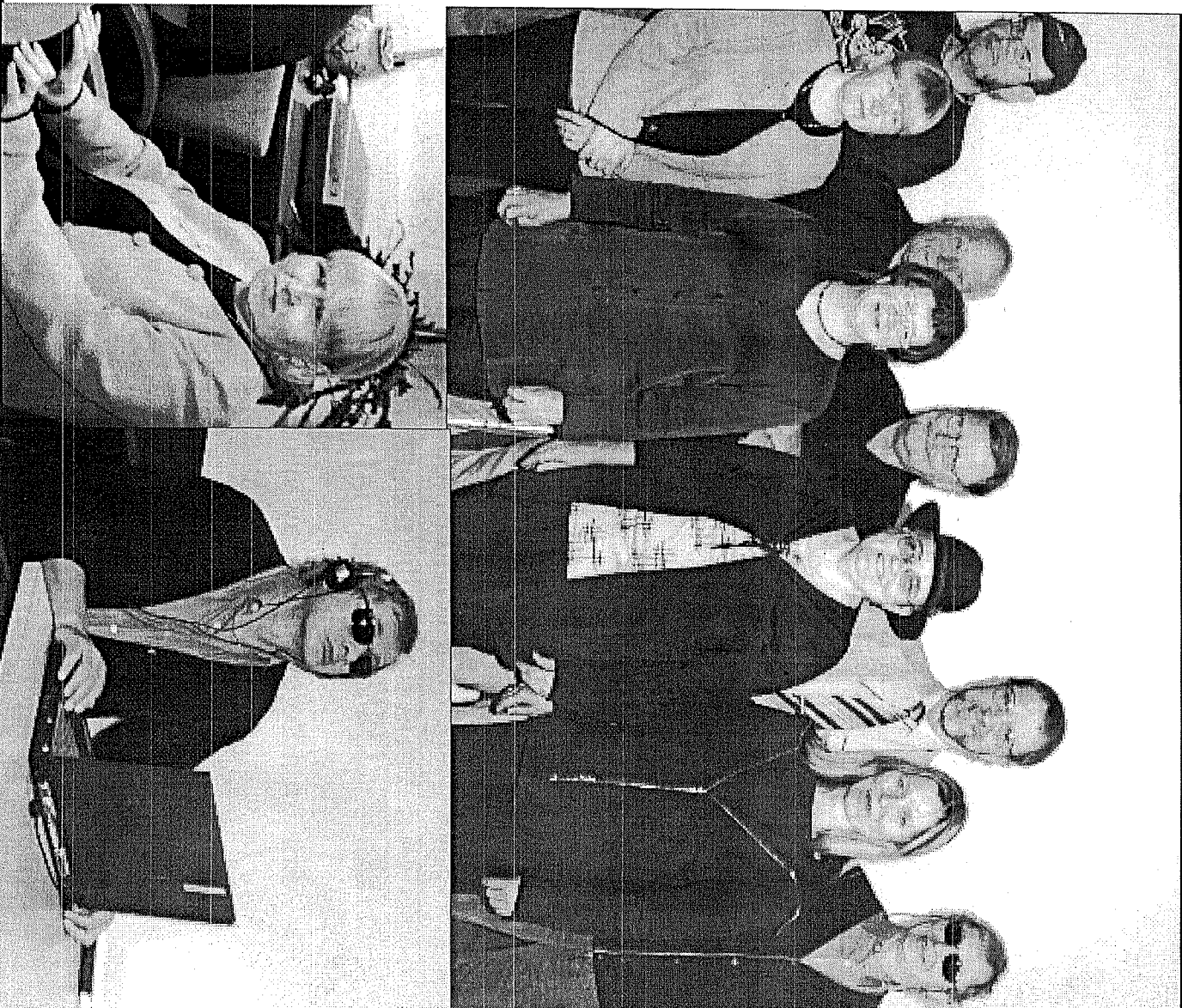

5 • 2004

KÄNSELSPRÖJET

Föreningen Finlands Dövblinda rf

October

Ordförandetreffen

Tillsammans individuellt seminarier

Innehåll

Sex frågor	2
Ledaren: K. Leinonen.....	3
Ordförandetrafen: T. Lehtonen.....	4
Tillsammans individuellt seminariet: T. L(ehtonen).....	6
Färdtjänsten: T.L.....	7
I föreningens namn: S. Troyano.....	8
Enkät om kommunalvalet: T. L.....	9
Centralbyråns nya personal presenterar sig.....	11
En man hängiven sin sak: P. Pölönen.....	12
Utdrag ur dagboken under Sverigeresan: S. Kemppinen.....	14

På pärmen uppe grupp bild från träffen för gruppleadare 2.10. (bild: Kiviniemi)
På den nedre bilden till vänster den nuvarande ordföranden Ulla Kungas (bild: T. L.) och viceordförande Seppo Jurvanen (bild: K. Kiviniemi)

Sex frågor:

1. För grundforskningen av vilket sinne beviljades detta års Nobelpris i medicin?
2. När anordnades de första paraolympiska spelen?
3. Vilken händelse ägde rum för 60 år sedan den 4.9.2004?
4. Vilken av Jesu 12 lärjungar dog som första martyrdöden?
5. Vilket efternamn har det nuvarande svenska kungahuset?
6. Vilka är Finlands fyra vanligaste trädslag?

Svar:

1. Nobelpriset i medicin beviljades för grundforskning som berör luktsinnet och luktreceptorerna. Forskarduo Richard och Linda B Buck från U.S.A. erhöill priset.
2. De första officiella paraolympiska spelen anordnades i Rom år 1960. Numera ordnas de paraolympiska spelen alltid under de olympiska spelen på samma plats som de vanliga spelen. De atenska paraolympiska spelen gick av stapeln 17. – 28.9. 2004.
3. Vapenvilan för fortsättningskriget slöts för 60 år sedan 4.9.1944. Det utkämpades dock strider ännu denna dag så den första vapenfria dagen var den 5.9.1944.
4. Aposteln Jakob d.ä., d.v.s. Jakob Sebedeus son, avrättades i Jerusalem år 44 e. Kr. Hans grav finns enligt hävderna i Santiago de Compostella, Spanien.
5. Det nuvarande kungahuset i Sverige heter Bernadotte. Den första Konungen med namnet Bernadotte var Napoleons före detta marskalk Jean Babtiste Bernadotte, kung från och med 1818 Karl XIV Johan.
6. Tallen, granen, vårtbjörken och glasbjörken är våra vanligaste trädslag.

Vad är konst?

Vad som egentligen är konst selsätter hela tiden filosofer, esteter, konstkritiker, den stora allmänheten samt också konstnärerna. Det finns ingen entydig definition. Någon berömd konstnär har sagt: Konsten är skapad för att kännas, inte att förstås.

Konstnären speglar i sin konst sin egen tanke- och erfarenhetsvärld. Ibland syns känslorna tydligt i verket, ibland är de dolda av en symbol eller ett tecken.

Konsten är fri. Alla konstverk är vackra.

Hurudan är den konst som skapas av dövblinda? Vi känner till många skickliga konstnärer både förr och nu. En betydande dövblind konstnär var Frans Lejon. Han byggde fungerande cyklar för två personer. Frans var också känd för sin trädgårdsskötsel. Han skötte ömt varje blomster med sina skickliga händer. I hans trädgård hade varje växt sin egen exakta plats. Folk kom från olika orter i Finland för att se hur Frans skötte sin trädgård. Det finns många sorters konst.

De Dövblindas Helen Keller världskonferens närmar sig. Konferensen hålls 3. – 7.6. 2005 i Tammerforshuset. I samband med konferensen anordnas de dövblindas egen konstatställning. De flesta av läsarna kommer säkert ihåg Antti Jäkälä, som blev över hundra år och alltid var mycket gladlynt. Med Anttis donationspengar ordnas i samband med konferensen en minnesutställning som bär hans namn. Till utställningen samlar vi konstverk av finländska dövblinda. Konstverken kan vara skrifter, arbeten i trä, tyg, tavlor, teckningar, skulpturer etc.

Nu uppmanar jag alltså er dövblinda läsare att skapa er egen konst t.ex. i era lokala klubbar och konstretsar.

Låt oss visa finska dövblindas konstskapelser för utländska dövblinda. Låt oss hedra Antti Jäkäläs minne genom att erbjuda Helen Keller konferensens gäster en njutbar konstupplevelse .

Vi träffas på höstmötet!

Kai Leinonen
Verksamhetsledare ■

Ordförandeträffen

Tuija Lehtonen

De forna ordförandena och viceordförandena för Finlands Dövblindas r.f. styrelser (från år 1991) träffades lördagen den 2. 10. 2004 i liris huset i Helsingfors. Avsikten med mötet var att väcka gamla minnen till liv och få vägkost för historikgruppens verksamhet.

På förmiddagen koncentrerade vi oss på de viktigaste händelserna under ordförandeåret. På eftermiddagen var ordet fritt. De som deltag i "minnesstunden" var Paavo Korhonen, Ritva Hallikainen, Ulla Kungas, Pentti Lappalainen, Pirkko Pölönen, Raino Korpela, Pekka Juusola, Seppo Jurvanen och Seija Troyano.

Förmiddagens behållning – ett kort sammandrag

Paavo Korhonen var aktivt med i den dåvarande styrelsen under den första tiden. Till en början fanns det problem mellan de olika sätten att kommunicera; tolkar fanns inte att tillgå. En av höjdpunkterna var besöket hos president Urho Kekkonen. Ritva Hallikainen berättade om bakgrunden till föreningens logo. Idén till logon som visade taktilt teck-

Seija Troyano som ordförare. Pekka Juusola bläddrar sina papper.

nande var hennes, och Paavo Korhonen förde saken vidare. Båda mindes med värme Inger Lindgren som var en samlade kraft under föreningens första år.

Ulla Kungas (dåvarande Tikkanen) var med i styrelsen redan i slutet av 70-talet. Till ordförande valdes hon första gången 1984. Mycket hände och verksamheten utvidgades. Tammerfors servicehus invigdes och mera personal anställdes. Från den tiden minns man en otrolig brådska och en mängd uppgifter.

Pentti Lappalainen berättade hur lagen för finansieringen av invalidvården tog slut år 1984 och hur överföringen av finansieringen till kommunerna vållade bekymmer. Det var

osäkert om de tjänster som föreningen kunnat erbjuda kunde fortsätta. Man gick ända till ministerierna för att tala om de dövblindas trångmål, och till slut kunde verksamheten tryggas.

Pirkko Pölönen nämnde om hur viktigt det var att bygga upp fungerande mänskliga relationer till såväl till verksamhetsledaren som till de övriga medlemmarna i styrelsen. Rörande minnen var det första offentliga framförandet, avtäckningen av Inger Lindgrens relief i Tammerfors samt den första resan till Sverige som föreningens representant. Då väcktes också intresset för internationella ärenden.

Under Raimo Korpelas period inföll utvidgningen av Tammerfors verksamhetscenter som blev färdigt 1997. Datorerna kom med kraft in i bilden. Internationalismen var redan vardagsmat, och man förberedde De Dövblindas Världsförbund och grundandet av Europeiska Dövblindas Union.

I Pekka Juusolas minne var byggandet av Tammerfors verksamhetscenter både hektiskt och meningsfullt. Pekka själv är mycket nöjd med byggnaden och dess inredningsmaterial. Likaså ansåg han förflyttningen till liris centret vara en bra sak;

Pirkko Pölönen, Seppo Jurvanen och Raimo Korpela samt tolken

det är inte rekommendabelt att verka i avskildhet.

Under Seppo Jurvanens andra ordförandeperiod fyllde föreningen 30 år. Jubileet i Jyväskylä var lyckat. Det första kommunikationsseminariet ordnades och man började ge ledarutbildning. De Dövblindas Världsförbund grundades i Nya Zeeland, där också Seppo var med.

Seija Troyano fick ordet först efter lunchen, eftersom hon hela förmiddagen verkade som ordförande. Seija upplevde att hon som ordförande hade haft rollen som bakgrundstöd och uppmuntrare. Utvecklingen av pararbete har varit viktig, och det har medfört en utveckling av en själv på fältet tillsammans med personalen. ■

Tillsammans individuellt seminariet

Seminariet anordnades av de Dövblindas olika kommunikationsorganisationer och projektet att göra Tolkanvändningen känd. Ledarna för projekten Riitta Lahtinen och Jaana Marttila småler förnöjt över det lyckade seminariet. (Bild: T.L)

Tuija Lehtonen

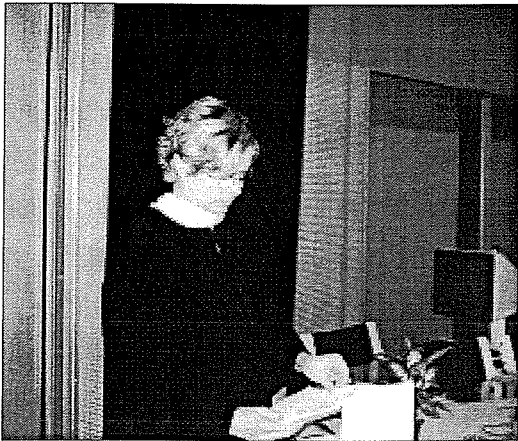
De Dövblindas kommunikationsmetoder diskuterades under det riksomfattande seminariet Tillsammans individuellt den 27.-28.8.2004 i liris huset. Under seminariet presenterades två projekt av Finlands Dövblinda.

Under båda dagarna uppgick deltagarantalet till ca 200. Intresset skulle ha räckt för flera men det fanns inte plats för alla. I Seminariet deltog dövblinda, tolkar, tolkstuderande, ledare för tolkar och andra som arbetar med dövblinda eller är intresserade av dövblindhet. Talen under seminariet tolkades av de allmänna tolkarna, de tecknande tolkarna och

skrivtolkarna samt de egna personliga tolkarna.

Den förra ordföranden för Finlands Dövblinda r.f. Pirkko Pölönen nämnde i sin välkomsthälsning att seminariet är "ett äventyr i de dövblindas värld". Verksamhetsledaren Kai Leinonen talde i öppningsorden om en "resa". För mig, liksom för många andra som för första gången bekantade sig med ämnet, öppnades helt nya världar.

Under seminariet poängterades att man behöver olika kommunikationsmetoder med dövblinda och en tillämpning av dessa: teckenspråk,

Tuija Mustonen är ordförande för projektet Göra tolkanvändningen känd. Tuija höll på lördagen seminariets avslutningstal. På bilden bläddrar Tuija i sina papper, beredd att börja sitt anförande. (Bild: T.L)

tecknande från hand till hand, tal, punktskrift etc. Mångfalden av kommunikationssätten ställer höga krav också på de dövblindas tolkar.

Under seminariets första dag koncentrerade vi oss på resultaten av granskningen av de två projekt som ordnats av seminarieorganisatörerna under ledning Riitta Lahtinen och Jaana Marttila. Efter det officiella programmet fick de hugade delta i avslappning av sinnen, språk och kropp.

Under seminariets andra dag fick vi åhöra mycket åskådliga anföranden om kommunikation samt om tolknings olika möjligheter. Under bägge dagarna fick publiken bekanta sig med utställningar och presentation av arbetsplatsprestationerna. ■

Färdtjänsten

– problemen ökar i Helsingfors

Tuija Lehtonen

Nyhetsrubrikerna har fyllts av problemen med Helsingfors stads färdtjänster under denna höst. Brister har påvisats hela tiden: telefonnumret är upptaget, transporten är försenad eller dyker inte alls upp, chaufförerna känner inte till området och irrar omkring längs gatorna för att hitta den rätta adressen.

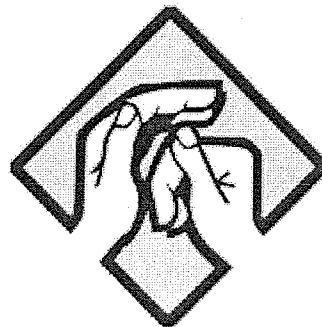
Helsingfors stad beslutade sig för att övergå till samfärdsskjuts av handikappade på grund av ökade kostnader för färdtjänsterna. Försöket inleddes i början av år 2002 och utvidgades stegvis till en större del av Helsingfors, fastän tjänsterna hade fungerat dåligt ända från början. För transporttjänsten svarar Transmat-ion Ab som vunnit anbudsgivningen.

Helsingfors är inte den enda kommunen som infört samåkning, men i huvudstaden har problemen tillspetsas.

Regionsekreterarna samlar för närvarande uppgifter och gör en utredning av missförhållandena för vidarebefordran till riksdagens justitieombudsman. ■

I Föreningens namn

Raimo Korpela och Seija Troyano

Under årens lopp har det många gånger varit fråga om att eventuellt byta ut namnet för föreningen Finlands Dövblinda r.f. Handikappföreningarnas namn har under de senaste årtiondena byts ut. T.ex. de blindas föreningar har blivit de synskadades föreningar. Denna förändring var som starkast under 1970- och 1980-talet.

Å andra sidan har det förekommit påtryckningar att avstå också från handikapphänvisande föreningsnamn, eftersom människor inte gärna vill stämplas som handikappade.

Finlands Dövblinda grundades eftersom det fanns ett behov att sammanföra de gravt syn- och hörselskadades, de dövblindas tjänster till en förening, d.v.s. dövblindarbetet. Då föreningen grundades var ordet dövblindhet i allmänt bruk. Benämningen syn- och hörselskada började användas ca 10 år efter att föreningen grundades.

Föreningens stadgar har under dess 33-åriga verksamhet ändrats många gånger, men namnet har förblivit detsamma. Under senaste vårmöte dök namnändringen igen upp. I samband med stadgeändringen år 1990 diskuterades namnet, men ändringsförslaget vann inte understöd. År 1993 på höstmötet i Vasa röstade man om ett ändringsförslag av en medlem, men förslaget vann inte alls tillräckligt understöd. En namnförändring kräver två tredjedels majoritet som alla andra stadgeändringar.

Annars har det inte förekommit en alltför allmän debatt om namnet.

Föreningens styrelse behandlade namnändringen under sitt möte i maj 2004 och man enades om att det inte fanns skäl att ändra föreningens namn.

Vid styrelsemötet framkom bl.a. följande: Föreningens namn har blivit

vedertaget och allmänt bekant. Efter ett eventuellt namnbyte måste man arbeta hårt för att återigen göra föreningen bekant. De föreningar som grundats för dövblinda i Norden och Europa är uttryckligen dövblindföreningar. I Norge finns det två föreningar av vilka den ena heter Föreningen för syn- och hörselskadade. De Dövblindas föreningar har för några år sedan grundat De Dövblindas Världsförbund och den Europeiska Unionen för Dövblinda. Sålunda används uttryckligen benämningen dövblind och inte syn- och hörselskadad i föreningens/förbundets namn

Finland anordnar år 2005 Helen Keller konferensen och De Dövblindas Världsförbunds generalförsamling, varför ett namnbyte just nu inte vore att rekommendera.

Vår föreningen betjänar alla dövblinda och syn- och hörselskadade, och man får kalla sig dövblind eller syn- och hörselskadad eller någon annan benämning om man så önskar. ■

En tilläggsansökan till Beda och Harald Liljanders minnesfond ordnas. Ansökningstiden utgår 31.10. Som understöd beviljas högst 5150 euro. För en enskild anhållan beviljas högst 250 euro. Understöd kan sökas av Finlands Dövblindas r.f ordinarie medlemmar samt hedersmedlemmar. Understöden är avsedda för fritidsverksamhet. ■

Enkät om kommunalvalet

Tuija Lehtonen

Tidningen Känselförbundet sände i slutet av augusti ut förfrågningar till sju olika partier beträffande deras inställning till handikappolitiken. Förfrågningen gick till de partier som har en egen riksdagsman. Förfrågan gick inte till Kristdemokraterna, eftersom det finns en sammandragning av deras handikappolitik i förgående nummer av Känselförbundet. Endast tre partier svarade inom en vecka: Samlingspartiet, Gröna Förbundet och Vänsterförbundet (i den ordningsföljden)

I början av september gjorde vi en kontrolluppringning till de partiernas kanslier som vi inte fått svar av (SDP, Centerförbundet, SFP, Sannfinländarna). Nästan alla beklagade "glömskan" och lovade komma med ett svar omedelbart. Endast den dam som tog emot samtalet på Svenska Folkpartiets kansli blev mycket irriterad och hävdade ett förfrågan aldrig kommit dit. Hon klagade också över att förfrågningar inte är "problemfria" för de är arbetskrävande och tar resurser från det

egentliga valarbetet. Man lovade dock besvara enkäten.

De sista svaren kom snabbt. Endast Sannfinländarna struntade i att svara.

Handikappolitiska program

Ett eget handikapprogram har Centern (1998) och Svenska Folkpartiet (1999). I nummer 4 av Känselsprötet hävdades alltså felaktigt att av partierna endast Kristdemokraterna skulle ha ett eget handikapprogram. Centerns program återfinns på partiets www sida, länken Tietopankki. Tyvärr fungerar Tietopankkis sökmaskin inte med Lynx browser som de dövblinda föredrar. SFP:s program finns på partiets www sidor endast på svenska. Programmet finns också med browser, länken Vad vi tycker och Politiska program. Vi nämner ännu att det är mycket svårt att hitta Kristdemokraternas handikapprogram med hjälp av www sidorna.

I såväl Centerns som SFP:s handikappolitiska program poängteras de handikappades rätt till ett fullödigt, människovärdigt liv. Centern kräver att "finansieringen av tjänsterna i fortsättningen bör ske genom att utveckla en utjämning av kommunernas stora utgifter eller alternativt genom FPA".

Alla hade åsikter

Alla partier hade ställningstaganden enligt vad de meddelade. Centern hänvisade till sin ställning som regeringsparti och sade att Vanhanens parti under valperioden redogör för sin handikappolitik. I Svenska Folkpartiets kommunalvalsprogram "finns det några punkter om de handikappades ställning". I Samlingspartiets eget kommunalpolitiska dokument "fästes speciell vikt vid bl.a. en omgivning fri från hinder". Gröna förbundet har i sitt kommunalvalsprogram en egen speciell punkt där bl.a. föreslås alternativa och kreativa verksamhetsformer för gravt handikappads boende och arbetsverkstäder. SDP tar under kommunalvalet ställning till bl.a. problemen med handikapptjänster.

Personlig assistent

Samlingspartiet föreslår att det i lagen inskrevs rätten till personlig assistent för gravt handikappade. Gröna förbundet meddelar att det stället sig "positivt" till tanken. Vänsterförbundet är i "princip positivt", men problemet är pengar. Centern understöder "utvecklingen av systemet med assistent". SDP:s strävan är de gravt handikappades rätt till personlig assistens oberoende av hemkommun. SFP anger ingen direkt ståndpunkt men anser att rättigheten "uppenbart ingår i de nya handikapptjänsterna". ■

Centralbyrån nya personal presenterar sig

Tuija Lehtonen
informatör

Jag började mitt arbete som informatörsvikarie 26.7. En vecka fick jag sätta mig in i arbetet under Katri Pyykkös utmärkta ledning. I börja av hösten blev jag fast anställd. Jag har tidigare arbetat som informatör och redaktör såväl i Finland som utomlands. Hemma har jag en man som reser mycket samt två underbara 12- och 9-åriga döttrar. Min äldre dotter lider av en ovanlig tillväxtrubbning, genom henne har intressebevakning av de handikappade blivit en hjärtesak för mig.

Kalle Kiviniemi
IT-stödperson

Jag började som IT stödperson 2.8. och mitt anställningsavtal räcker i

dagens läge till slutet av mars 2005. Till min verksamhet hör naturligtvis allt som hänför sig till datateknik, utvecklingsuppgifter och användningsstöd. Planeringen att ta i bruk ett nytt videofilmnings- och redigeringsprojekt är en litet speciell grej. Jag har fungerat det senaste året som freelancer inom informations-tekniken. Jag har en 7-årig dotter och hennes skolgång, 2ndra klassen, tar en del av min tid just nu. Jag hoppas att jag smälter väl in i er grupp.

Päivi Rissanen
projektkoordinatör

Jag började mitt arbete 2.8. som projektkoordinator för Helen Keller världskonferensen Tidigare har jag arbetat med forskning, undervisning och media. Jag har ännu i färskt minne erfarenheten av arbetet under de Dövas Världsförbunds kongress i Kanada. Sålunda är jag inspirerad av arbetet inför Helen Keller världskonferensen. ■

Till minnet av Lasse Hannula

– en man hängiven sin sak

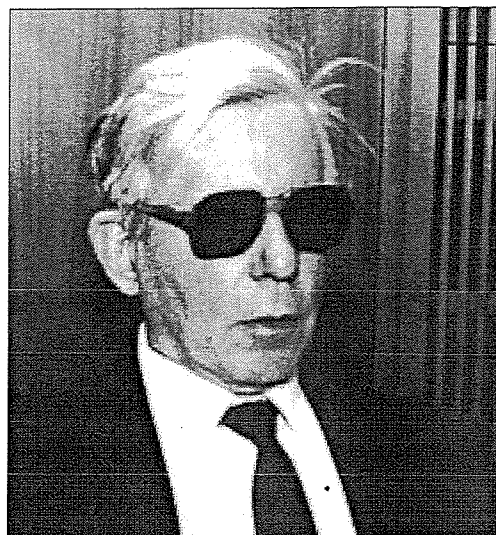
Text: Pirkko Pölönen

De senaste veckorna har jag i lugn och ro på stugan läst Lasse Hannulas brev från åren 1985–1993. Lasses arbete till de dövblindas fromma är betydande. För mig framstår Lasse som en person som förstår sig på föreningsarbete, en djärv diskussionspartner och en pålitlig vän. Han hade principer som är aktuella ännu i dag.

Lasse var trogen sina principer och orkade ihärdig tala för de dövblindas sak. Många av hans mål har uppnåtts i dag. Lasse kunde tolerera olika synpunkter och acceptera dem så att diskussionen kunde fortgå i uppbygglig anda. Lasses lojalitet var finkänslig och förlåtande.

Hemma i Eura

Lasse föddes i Eura och gick i folkskolan där. Han blev helt blind som 12-åring och flyttade till Helsingfors blindskola. Lasse utbildade sig till massör år 1949 och fyra år senare slutförde han studierna och blev rottingmöbelmakare.

Lasse bodde med sin hustru Anna-Liisa samt barnen Maija och Heikki i ett trivsamt egnahemshus omgivet av äppelträd och vinbärsbuskar i Eura.

Vi träffades första gången år 1983 när Lasse valdes in i De Dövblindas styrelse. Paret Hannula gjorde genast ett outplånligt intryck på mig. De kom fram och skakade hand med mig, en okänd flicka.

Lasse blev förtrogen med principerna och mötetekniken bland de synskadade. Enligt honom borde alla de som ställde upp i styrelsen få tillräcklig vägledning i hur man diskuterar och beslutar om ärenden. Styrelsen bör kunna sin sak och förstå sin roll som arbetsgivare. En

dövblind generalsekreterare i huvudtjänst vid sidan av verksamhetsledaren föresvävade honom. För Lasse var det viktigt att bli förstådd på rätt sätt. Brevet till styrelsens övriga medlemmar var ett sätt, utöver samtal och förhandlingar.

Uppfinnarens läggning

Lasse hade välsignats med en uppfinnartalang, en förmåga att förstå tekniska lösningar. Han kände ansvar för de behov av hjälpmedel som de döblinda hade. Efter långa utläggningar uppenbarade sig en vibrator i de seendes skrivmaskin som meddelade att raden tog slut.

Enligt Lasse behöver varje dövblind kunskap i punktskrift för att få information. Dialogos, Elotype och Vers Braille var apparater som han begrep sig på före de andra i personalen och försökte skaffa fram dem i försökssyfte. Drömmen om att läsa Helsingin Sanomat i punkt förverkligades. På önskelistan fanns också en skrivtolkningsanordning.

Lasse litade på de dövblindas förmåga att producera och utveckla lösningar för sina egna vardagsproblem. Självt var han ett utmärkt exempel på detta. Han tog illa vid sig av samhällets njugga inställning till behovet av informations- och

kommunikationshjälpmedel. Det är självklart att en kunnig dövblind är kompetent att lära andra. I kursarbetet bör de dövblinda självfallet användas.

En mångsidig påverkare

Utvecklingsarbetet i Namibia fick Lasse stöd. Lasse förhöll sig förnuftigt och eftersinnande till internationella angelägenheter.

Den musikälskande mannen komponerade och skev orden till de dövblindas egen marsch. På många tillställningar hördes Lasse pianoframföranden.

Lasses vänskap och finkänsliga lojalitet är ett värdefullt minne av en person som påverkat mig. Anna-Liisa Hannulas gåva till oss andra dövblinda är tid och värme. Hennes roll som Lasses hustru, chaufför, sekreterare, assistent och tolkhjälper får mig att känna mig ödmjuk.

Livets värde lyser klart i minnet av de dövblindas kyrkliga högtider. Lasse rakryggad, bärande korset, bredvid sin älskade hustru. Orgeln spelar stilla i valvet. ■

Utdrag ur dagboken under Sverige resan

Europeiska dövblindas läger i Mullsjö, Sydsverige 5.- 11.7.2004

Seppo Kemppinen

Måndagen 5. 7. 04

Jag begav mig iväg från de Dövb-lindas Verksamhetscenter i Tammerfors med taxi till busstationen tillsammans med min tolk Henna Voutilainen. På stationen träffade jag Rauli Jalo och hennes tolk Marko Ruisalo. I Keimola byte vi buss till Helsingfors-Vanda flygfält.

På flygfältet var jag litet nervös inför flygfärden för jag flyger sällan. Rauli var inte nervös eftersom detta var hennes tredje flygtur på en kort tid.

Vi flög först till Stockholm där vi måste byta flyg. Flyget var försenat. När vi äntligen kom fram till Jönköping tog vi en taxi som körde oss de sista 35 km till Mullsjö kommun. När vi kom fram hade informationsmötet redan börjat. Efter mötet var vi verkligen hungriga och vi fick smörgås och öl till kvällsvard. Därefter blev vi inkvarterade i internatets rum.

Tisdagen 6.7.

På morgonen gjorde vi en promenad runt sjön Mullsjö. De som inte orkade gå fick hästskjuts en del av vägen. Vi stannade på vägen för att smörja kråset och prata i ett kafé. Sedan köpte alla en T-skjorta som vi målade med textilfärg. Vi bekantade oss också med Villa Smartbo. Det är ett hus som planerats för de dövblindas behov. Huset var ännu inte färdigt. Avsikten är att dövblinda skall flytta in där och leva självständigt.

Onsdagen 7.7

På morgonen begav sig en del dövblinda på kanoffärd eller ridtur. Vi finska dövblinda med tolkar for inte med på utfärden utan reste till Jönköping för att shoppa.

Torsdagen 8.7.

Vi gjorde ett besök i en karamellfabrik. Ägaren berättade om fab-

rikens historia. Han berättade också hur man gör lakrits. Fabriken lakrits var faktiskt väldigt god. I fabriksaffären fanns det så mycket olika slags godis att det var svårt att välja vad man skulle köpa.

Fredagen 9.7.

Det regnade hela dagen. Efter frukosten for vi med buss till hamnen och därifrån med båt till Visingö, inalles 60 km. I regnet promenerade vi till kyrkan – somliga med hästskjuts, men det ville jag inte för bänkarna i källan var våta. I kyrkan väntade vi på guiden men hon kom inte fastän Peter försökte ringa till henne. Vi gick till en restaurang för att äta.

Vi hade också för avsikt att besöka örtagården och den gamla borgen men vi annullerade besöket på grund av regnet. Återfärden började halv tre. På kvällen gick jag med Marko i bastun.

Lördagen 10.7.

Till förmiddagen hade vi planerat en shoppingtur till Mullsjö centrum, men den inställde vi på grund av regnet. På eftermiddagen kl. 13 ordnade Linda tävlingar i grupper för oss. Den svenska gruppen unga dövblinda vann med 105 poäng. Andra blev de tyska och franska grupperna med 90

poäng. Vår grupp förlorade och poängsumman nämnades inte. Vi hade också en datatävling där det fanns 12 frågor. Den vanns av engelsmannen Colin. Han hade svarat rätt på alla frågor! I pris fick han en T-skjorta där det fanns tecknet "dövblind" på tyska på ryggen.

På kvällen klädde vi upp oss. Vi åt en fin festsupé vid stora bord och på programmet stod också dans.

Söndagen 11.7.

Efter frukosten och lunchen for vi finländare i väg som de sista. Vi beställde två taxin till Jönköpings flygfält. Därifrån flög vi till Köpenhamn. Vi hade 3 timmar på oss att vandra omkring på flygfältet. Sedan flög vi till Helsingfors. Hilka och hennes folk gick hem och vi fortsatte med buss till Tammerfors. Vi var framme på måndag morgon klockan 04.00.

Ett tack till lägret i Mullsjö och hälsningar till alla dövblinda i Finland. Justiina bad mig ännu berätta att hon och Rauli köpte leksaksförlovningsringar på onsdagen i Jönköping. På torsdagen berättade Justiina på båten att förlovningen slagits upp. Först var alla besvikna, men de förstod sedan att förlovningsen bara var på lek. ■

Avskedsfest för Katri Pyykkö på Finlands Dövblindas centralbyrå i Helsingfors 7.9.2004.

På bilden Katri till vänster; på Katri tittar i mitten verksamhetsledare Kai Leinonen och till höger Raili Karisaari. Katri berättade att hon anpassat sig bra till sitt nya jobb som Ertos kommunikationschef. Ändå kom hon med vemod i håg sina sex år som informatör och redaktör för Känselförbundet. "På De Dövblindas tillställningar fanns det alltid en kännbar värma. Jag lärde mig att modigt närma mig människor". (Bild: Kalle Kiviniemi)

KÄNSELFÖRBUNDET 30.årgången, ISBN 0358-2280,

Utgivare: Föreningen Finlands Dövblinda rf.

Redaktören: Chefredaktör Tuija Lehtonen, tel. & texttel. (09) 54953521, Redaktör Raili Karisaari, tel. & texttel. (09) 54953521, email: tiedotus@kuurosokeat.fi och NKL frontdoor.

Redaktionsråd: Riitta Ruissalo (ord.för), Anu Jääskeläinen, Tuula Hartikainen, Pekka Juusola, Anu Mikkola, Raili Karisaari (sekr), Tuija Lehtonen.

Årgång 150 mk. **Tidningen utkommer** 11 gånger om året med storskrift, punkter, som långsamt ljudband, som video samt, i NKL server och svenskspråkig översättning.

Abonemang och adressändring: Föreningen Finlands Dövblinda rf, PB 40, 00030 liris
Besöksadress: Maruddsvägen 74, Helsingfors, Östra Centrum Tel. (09)5495 350, texttel. (09)5495 3526, fax (09) 5495 3517, email: kuurosokeat@kuurosokeat.fi, Internet: <http://www.kuurosokeat.fi/se/>